

Storm en Drang.

den rug, starend naar de zoldering met wijd-open oogen.

Mijn vriend lachte, toen ik uitgesproken had en zwijgend in mijn leege glas tuurde. En 't deed me pijn hem zoo te hooren lachen. 't Was alsof hij iets heel teers en breekbaars, het eenige en laatste dat ik bezat, leukweg in stukken scheurde, terwijl ik geen tijd meer had zijn arm te grijpen en den moord te verhinderen. Maar hij zei kalm, als gold het een zeer eenvoudige zaak:

„Dacht je nu heusch dat jij nog kinderlijk verliefd zou kunnen worden, en dan een jaar heel goedig-braaf geëngageerd zijn, en daarna trouwen? Om met je vrouw poete-loerig-liefjes in een idyllisch kippenrennetje te leven, alsof er geen verleden bestond?”

Hij lachte weer, maar nu met een geluid alsof er iets brak. En dat verzachtte even de schrilheid, waarmee z'n cynisme door mijn weemoed priemde. Maar daarna stuurde hij weer 'n massa koude spotwoordjes op me af, die pijnlijk-komisch afstaken tegen mijn droom-stemming.

„M'n waarde, je bent stapelgek. Of misschien maar tijdelijk verblind en erg onnoozel. Menschen als wij kunnen dat niet meer — zoo'n extase doormaken. Menschen als wij, die alles genoten hebben, kunnen alleen nog maar leven in den storm. De windstilte is onze dood. Natuurlijk — er zijn menschen, die zoo kunnen liefhebben en zoo gelukkig worden. Maar daartoe bezitten wij de capaciteit niet meer. Voor ons bestaan alleen hevige passies, liefde die aan bloed en pijn doet denken. Wij kunnen nog een paar maal een avontuur hebben met een tien of twaalf jaar oudere vrouw, liefst een getrouwde. Maar dat is alles. Er moet wat inkomen van avontuur, van gevaar en angst en revolvers en inklimming en duels. Anders smaakt 't ons niet meer.”

Hij zweeg, en dronk zijn glas uit. Mijn gedachten waren op eens lamgeslagen, en ik kon alleen zeggen: „maar dat is vernietigend...”

„Zeker,” antwoordde hij, en stak een nieuwe sigaar op. „Dat is 't ook. Maar aan die gedachte behoor je nu langzamerhand te wennen.”

Hij dacht even na, keek me een oogenblik aandachtig aan, en vervolgde toen:

„Geloof me, kameraad — je moet niet trouwen. Zoek een vrouw, die je alleen behoeft te zien als je naar haar verlangt, en die je desnoods maanden aan zichzelf overlaat wanneer je ongestoord wilt zijn. Een vrouw, die je 't makkelijk maakt, die niet te veeleischend is; die van je houdt — maar niet te veel. Die je trouw blijft, maar niet jaloersch is. Dat is 't beste voor je. Je moet vrij zijn en geen zorgen hebben. Voor een huishouden ben je niet geschikt. Denk je dat iemand als jij voortdurend dezelfde persoon om je heen kan zien? Denk je dat er één mensch bestaat die jou blijvend bevredigen kan? Geen kwestie van. 't Leven heeft je tot 'n moreelen egoïst gemaakt. Je legt elke vrouw, die je ontmoet, op de snijtafel; je zet het lancet er in; je bekijkt ze van binnen en van buiten; en als al het interessante er af gekeken is, kunnen de lijken naar het knekelhuisje.

Denk over dit alles eens; over een paar jaar, na nog een paar mislukkingen, zul je 't met me eens zijn.

Neen, jij kunt niet meer, volgens de gebruikelijke methode, gelukkig trouwen. Om dat te kunnen, en de charme er van te behouden, moet je geen andere vrouwen gekend hebben. Je eigen vrouw moet dan de eerste zijn, ten minste: de eerste met wie je zoo bent als je denkt met haar te zullen en willen zijn. Je zou anders voortdurend in vergelijkingen vervallen, en dus in teleurstellingen. Zie je van je vrouw, vóór je haar trouwt, haar enkels, of de kuiltjes in haar schouders? Neen, niet waar. Ja — iets daarvan, als ze zich décolleteert. Maar op die risico mag je geen besluiten nemen. Welnu, stel je nu eens voor dat je vrouw, na het huwelijk, aan allerlei fysieke eischen niet blijkt te beantwoorden — je illusie zou weg zijn. Je zou denken aan Anna en aan Marie en aan Christien, of hoe ze heeten mochten, en je zou weerzin voelen bij de vergelijking. Neen, als je nu trouwt, doe je een koop in het donker. En dat is dom. Als de menschen zich iets willen aanschaffen, waarvoor ze baar geld moeten betalen, zijn